

Національний
банк України

Пропозиції до проекту Закону України “Про фінансові послуги та діяльність з надання фінансових послуг”

3 квітня 2020

Поточна ситуація

Проблеми поточного законодавства про фінансові послуги

- 1. Застарілість:** чинна версія Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», та секторальних законів, що врегульовують надання окремих видів фінансових послуг, не відповідають поточним умовам, є застарілим, не дають змогу розвиватись фінансовому ринку та не забезпечують достатній захист інтересів користувачів послуг.
- 2. Неузгодженість:** у зв'язку із внесенням під впливом різних стейкхолдерів змін в діючі закони, на даний момент фінансове законодавство втратило внутрішню цілісність та взаємопов'язаність, регулює окремі сегменти ринку фінансових послуг різновекторно, з різними підходами та глибиною регулювання.

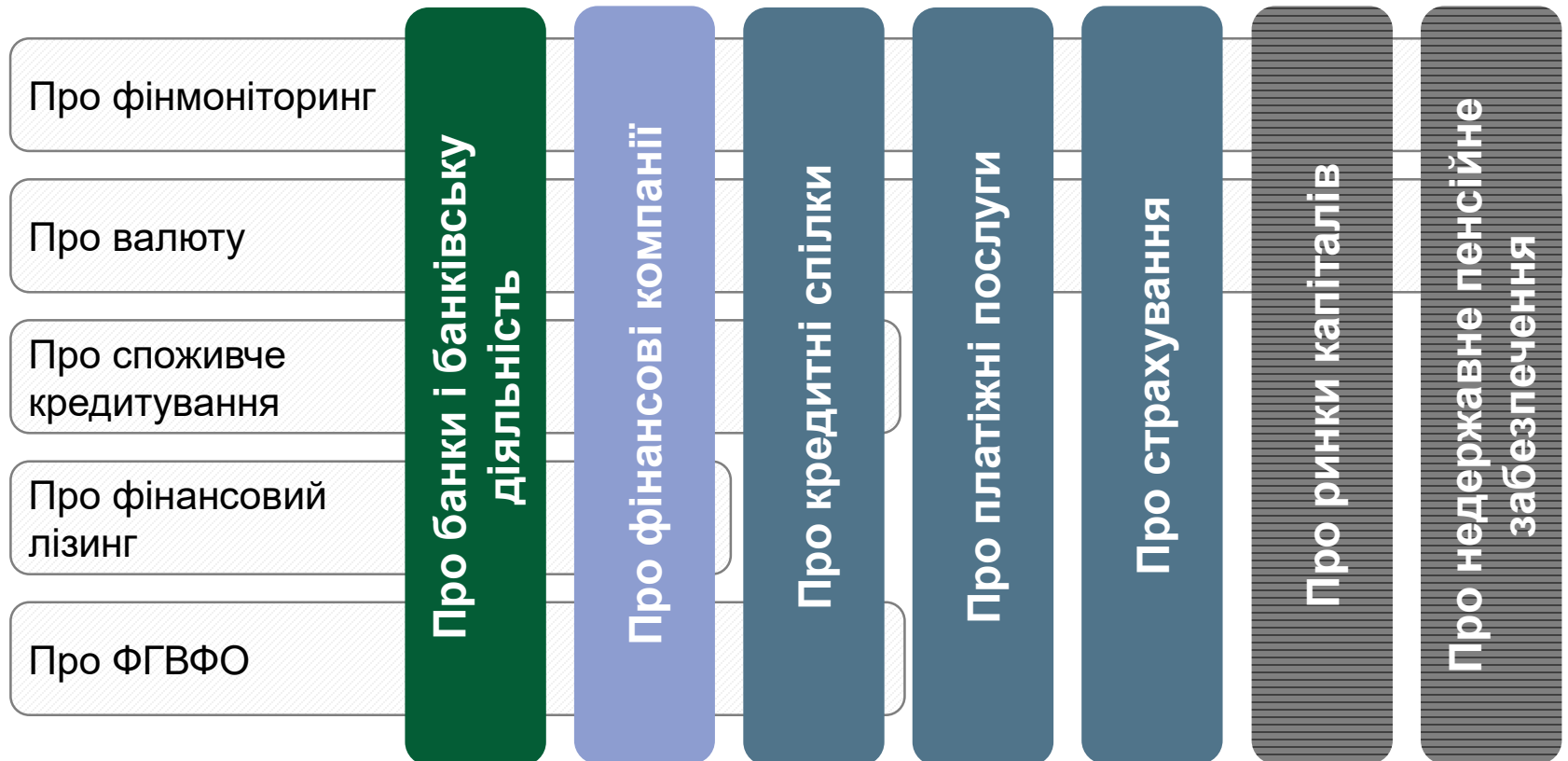
Мета створення нового базового Закону

Перегляд архітектури законодавства про фінансові послуги:

- встановлення універсальних верхнерівневих засад діяльності на ринку фінансових послуг;
- узгодження секторальних законів;
- мінімізація можливості регуляторного арбітражу.

Загальне бачення майбутньої архітектури законодавства про фінансові послуги

Про фінансові послуги та діяльність з надання фінансових послуг
(універсальний для НБУ і НКЦПФР)

Розподіл сфер регулювання між базовим та секторальними законами

Закон «Про фінансові послуги...»

- Основні визначення, перелік фінансових послуг (далі - ФП)
- Принципи надання ФП та принципи державного регулювання і нагляду;
- Права клієнта, захист споживачів, реклама, основні вимоги до договору;
- Захист інформації про надання ФП;
- Базові положення щодо права надання Ф(С)П та вимоги до їх надавачів;
- Загальний підхід до відкриття відокремлених підрозділів (в т.ч. за кордоном) та діяльності нерезидентів в Україні;
- Загальні статті щодо вимог до бухгалтерського обліку, звітності, зовнішнього аудиту, фінансового моніторингу, системи внутрішнього контролю ;
- Діяльність об'єднань учасників ринку та СРО;
- Основні засади, мета і форми державного регулювання і нагляду (зокрема універсальні норми щодо пруденційного нагляду і нагляду за ринковою поведінкою, безвізного нагляду та інспектування, консолідованого нагляду, процедур застосування заходів впливу);
- Норми щодо співпраці регуляторів;
- Норми щодо ведення реєстрів регуляторами.

Секторальні закони

- Специфічна термінологія, притаманна такому виду діяльності;
- Спеціальні норми, які деталізують ведення відповідного виду діяльності та не є спільними для всього ринку;
- Погодження істотної участі, вимоги до власників істотної участі (де застосовується);
- Вимоги до керівників та виконавців ключових функцій;
- Основні вимоги до надавачів відповідного виду послуг, зокрема вимоги до капіталу;
- Деталізовані вимоги до системи корпоративного управління, системи управління ризиками, комплаєнсу, внутрішнього аудиту;
- Процедура видачі ліцензії, включаючи перелік вимог, документів, причини відмови, строки тощо;
- Деталізація форм і механізмів нагляду за відповідним видом діяльності;
- Перелік конкретних заходів впливу;
- Деталізація процедури припинення діяльності з надання фінансових послуг;

Три ключові складові блоки Закону України “Про фінансові послуги і діяльність з надання фінансових послуг”

РОЗДІЛ II. ФІНАНСОВІ ТА СУПРОВІДНІ ПОСЛУГИ

4. Види Ф(С)П
5. Принципи надання Ф(С)П та здійснення діяльності з надання таких послуг
6. Права клієнта
7. Право клієнта на інформацію
8. Реклама ФП
9. Договір про надання ФП
10. Захист інформації про надання ФП
11. Збереження інформації про надання ФП
12. Порядок розкриття Регуляторами інформації, про надання ФП
13. Відповідальність за порушення прав споживачів

РОЗДІЛ IV. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА НАГЛЯД

29. Загальні засади державного регулювання та нагляду за діяльністю з надання ФП
30. Регулятори, їхня співпраця та координація
31. Реєстри учасників ринку ФП
32. Авторизація
33. Нагляд за діяльністю з надання Ф(С)П
34. Пруденційний нагляд
35. Нагляд за ринковою поведінкою
36. Нагляд на консолідованій основі
37. Інспектування
38. Кредитний реєстр Національного банку України
39. Коригувальні заходи та заходи впливу
40. Припинення діяльності з надання ФП

РОЗДІЛ III. НАДАВАЧІ ФІНАНСОВИХ ТА СУПРОВІДНИХ ПОСЛУГ

14. Діяльність з надання ФП
15. Діяльність з надання СП
16. Діяльність з надання посередницьких послуг
17. Відокремлені підрозділи та дочірні підприємства надавачів ФП
18. Вимоги до надавачів ФП
19. Структура власності
20. Вимоги до капіталу особи, яка має намір здійснювати діяльність з надання ФП
21. Організація системи управління і контролю
22. Зовнішній аудит
23. Вимоги до ведення бухгалтерського обліку
24. Вимоги до звітності
25. Аутсорсинг та аутстафінг
26. Об'єднання учасників ринку ФП
27. Саморегульвні організації учасників ринку ФП
28. Повноваження об'єднання учасників ринку фінансових послуг та СРО

Норми Закону базуються на двох категоріях - «фінансова послуга» та «діяльність з надання фінансових послуг»

послуга

предмет окремого договору між установою та її клієнтом:

- регулювання здійснюється щодо специфіки надання окремих видів послуг, відповідних відносин з клієнтами (споживачами), нагляду за ринковою поведінкою тощо

діяльність

господарська діяльність, що полягає у систематичному наданні фінансових послуг;

вид діяльності **фактично є комбінацією фінансових послуг**, притаманних такій діяльності :

- основа для державного регулювання і встановлення пруденційних та інших вимог до надавачів фінансових послуг

Закон дає можливість і інструменти для регулювання двох типів послуг, їх надавачів та діяльності з їх надання

ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ

- страхування та перестраховування;
- надання коштів у кредит;
- залучення коштів, що підлягають поверненню;
- фінансовий лізинг;
- факторинг;
- надання гарантій;
- торгівля валютними цінностями;
- фінансові платіжні послуги;
- *послуги на ринках капіталу;*
- *послуги у сфері накопичувального пенсійного забезпечення*

- Можуть надавати фінансові установи або інші особи без отримання такого статусу;
- Діяльність з надання має бути ліцензованою, крім двох випадків виключень:
  - a. малі платіжні установ згідно Закону “Про платіжні послуги”;
  - b. діяльність в межах повноцінної “регуляторної пісочниці”
- Надавачі підлягають внесенню в загальний Реєстр та в більш спеціалізовані реєстри за необхідності

СУПРОВІДНІ

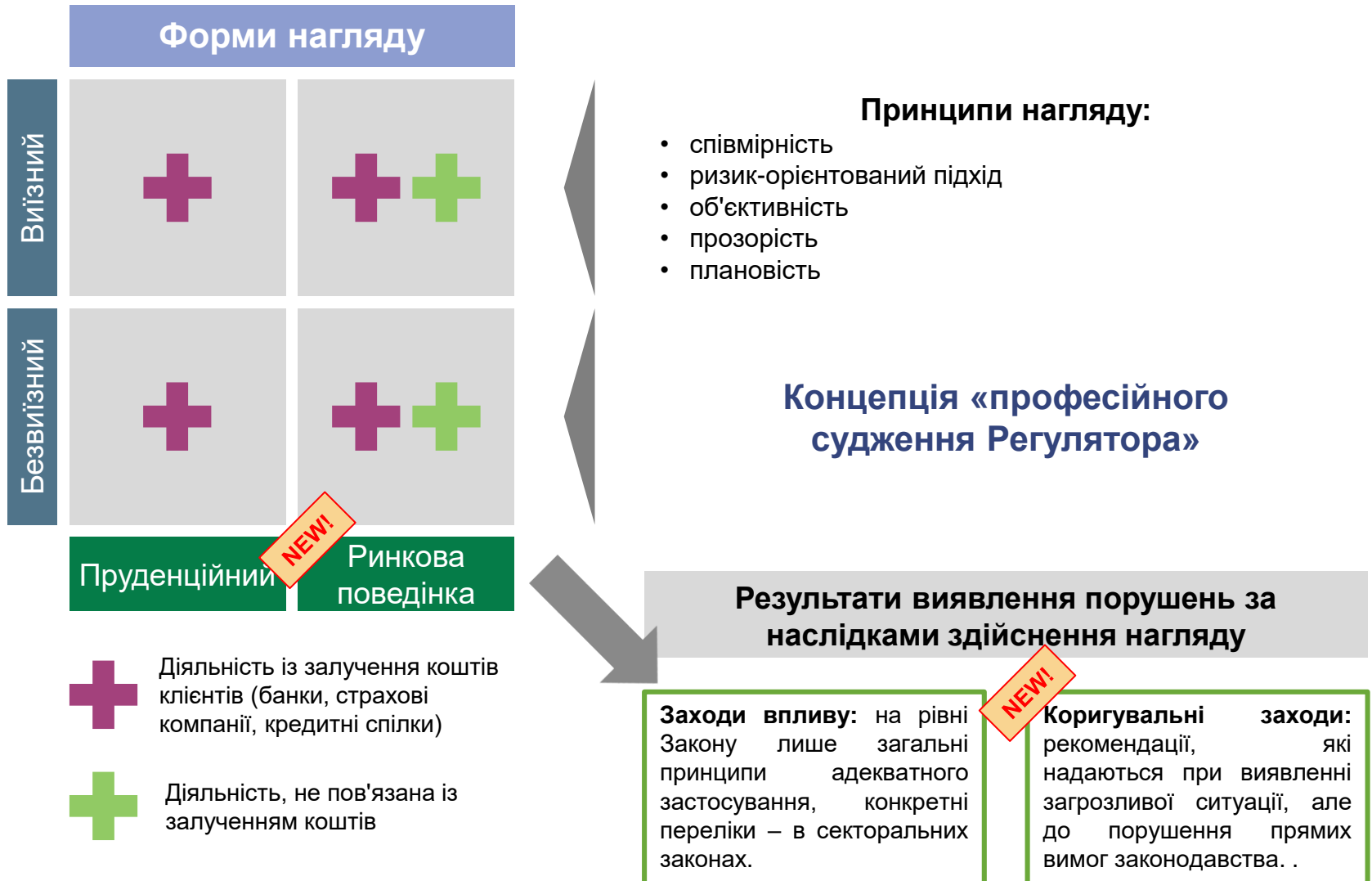
Посередницькі послуги (агенти і брокери)

+

допоміжні послуги (інформаційні, інкасаторські, СІТ-компанії, БКІ тощо)

- Можуть суміщатись із наданням фінансових послуг
- Не підлягають ліцензуванню, але можуть підлягати реєстрації
- Можуть вестись окремі Реєстри
- Гнучке регулювання

До «традиційного» пруденційного нагляду додається нагляд за ринковою поведінкою

Ринок заохочуватиметься до створення Саморегулівних організацій (СРО).

Параметри

- Статус СРО надається об'єднанню (асоціації) учасників ринку окремим рішенням Регулятора, який визначає відповідні вимоги
- Підлягає повноцінному нагляду з боку Регулятора
- Може існувати лише одна для кожного виду діяльності (або одна СРО для декількох видів діяльності) і об'єднує лише надавачів послуг з відповідними ліцензіями / дозволами
- Має об'єднувати 75% (за обсягом активів) надавачів відповідних послуг
- Після створення всі надавачі відповідних послуг мають стати учасниками з СРО або втратити право надавати послуги

Повноваження

- впровадження норм професійної етики для членів об'єднання учасників ринку
- розроблення і затвердження методичних рекомендацій щодо провадження певного виду діяльності
- впровадження ефективних механізмів розв'язання спорів, пов'язаних з діяльністю членів об'єднання
- моніторинг дотримання членами об'єднання статуту, внутрішніх документів об'єднання та норм професійної етики

Закон передбачатиме вдосконалення функціонування Кредитного реєстру Національного банку України

Діючий підхід

1. Інформацію надають і отримують тільки банки
2. Мінімальний поріг отримання і передачі інформації – 100 мінімальних зарплат (близько 420 тис.грн.)
3. Закритий перелік даних які передаються та отримуються з Кредитного реєстру визначено законом.
4. Порядок функціонування визначено Законом «Про банки і банківську діяльність»

Майбутній підхід

1. Отримувати і передавати інформацію будуть всі надавачі послуг із кредитування та лізингу
2. Мінімальний поріг отримання і передачі інформації – 10 тисяч гривень
3. Переліки даних, які передають і отримуються кожною категорією надавачів послуг визначаються НБУ окремо;
4. Законом «Про фінансові послуги...» визначаються основні підходи до функціонування реєстру, в тому числі порядок роботи зі споживачами. В секторальних законах відображаються особливості, характерні для відповідного виду діяльності.

Після переходу до Національного банку з 01 липня 2020 року регулювання Бюро кредитних історій і оцінки відповідних процесів, планується паралельно із змінами відповідного профільного Закону з метою вдосконалення обміну кредитною інформацією оцінити необхідність подальших змін щодо Кредитного реєстру в межах спільної проекту з IFC.

Національний
банк України

[Web](#) ▪ [Facebook](#) ▪ [Twitter](#) ▪ [Flickr](#) ▪ [Youtube](#) ▪ [Instagram](#)